

Haasteellinen syksy

Kunnissa on lähdetty valmistelemaan seuraavan vuoden talousarvioita erittäin haasteellisessa tilanteessa. Talouden tasapainottaminen vaatii monenlaisia toimenpiteitä, ja mikään kivi ei jää kääntämättä.

Talousarvion raamikeskusteluissa ovat esillä mm. taksojen korotukset, veroprosentin nostaminen ja menojen leikkaamiset. Yhtä yksittäistä ratkaisua talouden tasapainoon ei ole olemassa. Yksi iso menoerä, joka puhututtaa, on henkilöstömenot. Niiden osalta täytyy tuleville vuosille löytää maltillinen kasvu.

Kysyttävä on myös: löytyykö palveluita, joita ei välttämättä tarvita tai joiden määrää voidaan vähentää. Väistämättä olemme tilanteessa, jossa ei kaikkia palveluja pystytä pitämään entisellä tasolla omissa kunnassa. Palvelujen säilyttäminen kohtuumatkan päässä kuntalaisista vaatii työnjaon lisäämistä kuntaparissa ja muutoinkin yhteistyön tiivistämistä seudullisesti.

Tulot määrittävät palvelutason, ja tulojen osalta olemme pitkälti verotulojen ja valtionosuuksien varassa. Maksut ja taksat, joihin voimme itse joltain osin vaikuttaa, ovat marginaalinen tuloerä. Viranhaltijoilla ja luottamushenkilöillä on riittävästi haastetta, jotta kokonaisuus kyetään pitämään hallinnassa niin toiminnallisesti kuin taloudellisesti.

Mikä on kuntien tulevaisuus? Valtion hallinto on etääntynyt viime vuosina valtion tuottavuusohjelman myötä. Paras-hankkeessa on pureuduttu kuntien hallintoon. Paras-ykkönen ei ole vielä lopussa, kun tiettävästi jo Paras-kakkosta suunnitellaan. Lisäksi yksittäiset ministerit heittelevät visioitaan kovinkin kevyesti suurista kokonaisuuksista.

Viimeisin heitto tuli ministeri Risikolta liittyen sote-piirien muodostamiseen. Kuntien pitäisi tietää pidemmällä ajanjaksolla valtion kuntaolitiikan keskeiset linjaukset. Poukkoileva kuntaolitiikka vaikeuttaa entisestään kuntien palvelujen suunnittelua. Yksityistäminen ja isot yksiköt ovat kovasti muodissa tällä hetkellä. Kuntatalouden näkökulmasta erikoissairaanhoidon menot ovat olleet hallitsemattomin menoerä viime vuosina. Vuosittaiset kasvut ovat monen pienen ja isommankin kunnan kannalta usein sietämättömät. Nytkö tuohon hallitsemattomaan kokonaisuuteen halutaan vielä liittää perusterveydenhuolto ja kuntien sosiaalipuoli, jotka ovat olleet huomattavasti paremmin taloudellisesti hallinnassa.

Vaikeita tilanteita on ollut vastassa ennenkin, ja niistä on selvitty kohtuullisesti. Uskon, että tämän syksyn haasteista selvitään myös, mutta selviäminen vaatii hyvää yhteishenkeä ja yhteisvastuullisuutta kuntalaisten, kunnan henkilöstön sekä luottamushenkilöiden ja kuntien kesken.

Reijo Jämsén
Pihtiputaan
kunnanvaltuuston
puheenjohtaja